

torde väl Kongl. Maj:t kunna föreslå Riksdagen det tillägg i bränvinsförsäljningsförordningen, som anses erforderligt för att motionens syfte må kunna ernås.

Jag får därför härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta ett sådant tillägg i bränvinsförsäljningsförordningen af 24 maj 1895, att förbud mot försäljningen af spirituosa mot postförskott må varda stadgadt, eller ock att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga förslag till sådant tillägg.

Stockholm den 28 januari 1899.

O. H. Ström.

N:o 192.

Af herr **C. J. Jakobson**, *angående anslag till underlättande för mindre bemedlade arbetare att förskaffa sig egna hem.*

Som bekant ha å statsmagternas sida vissa mått och steg tagits för att underlätta och göra det möjligt för mindre bemedlade arbetare inom vårt land att förskaffa sig egna jordbruk och egna hem. Så t. ex. afskaffades det af ålder tillämpliga förbudet mot innehafvandet af mindre jordlotter, hvarå man icke ansågs vara besutten, och i stället infördes lagen om hemanskyfning och jordafsöndring, vidare förordningen om upplåtelse af mindre lotter på billiga villkor å statens mark i Norrland, och för ej länge sedan är, enligt Riksdagens beslut, ifrågasatt att förhjelpa Bohusläns fiskeribefolkning att genom köp blifva egare till sina hittills innehafda, men arrenderade jordlotter.

Statsmagterna ha vidare mer och mer på allvar ifrågasatt att på lämpligaste sätt söka betrygga den svenske arbetarens ålderdom; men den så vidtomfattande och säkert på långliga tider svårlösta och än mer kost-

samma s. k. arbetareförsäkringsfrågan, som förra riksdagen föll igenom, tror jag icke komme att så tillfredsställa ens arbetarne sjelfva, som man velat tro och önskat föreställa sig, det har man exempel på ifrån Tyskland. Hvad är då att göra? Jo, man skall observera och se efter, i hvilken riktning de redbara och praktiska svenske arbetarne sjelfva vilja gå i detta afseende, och då har man genast svar på sitt spörsmål i den inom landet redan organiserade s. k. egnahemsinstitutionen, hvilken existerar under benämningen »Föreningen egna hem».

Denna förenings verksamhet och uppgift synas mig vara af sådan beskaffenhet, att den af alla de moderna arbetarerörelserna inom vårt land är en af de mest beaktansvärda och därför väl förtjent af all uppmärksamhet.

»Föreningen egna hem» har i första rummet till uppgift att — i den utsträckning sådant af omständigheterna medgifves — skaffa ett eget hem för Sveriges arbetare.

Då, som jag förut erinrat, statsmagterna visat sig hafva sin uppmärksamhet fästad på att för Sveriges arbetare bereda en möjlighet att erhålla egna hem, och derigenom åstadkomma för de mindre bemedlade en bättre social tillvaro, så att ej allenast emigrationslusten måtte aftaga, ja, möjligen upphöra, utan äfven för öfrigt bereda trefnad åt vårt lands söner; och då detta för vårt land och folk, i anseende till de mer och mer sig ökande arbetstillfällena inom landet vid våra verk och inrättningar m. m., nu mer än förr är af största betydelse, anser jag mig med fullaste öfvertygelse böra framhålla ej allenast det berättigade, utan äfven klokheten bjuda att denna arbetarerörelse af statsmagterna understödjes, helst när statskassan sådant medgifver.

»Föreningen egna hem», som blott arbetat några få år, har ock på ett för en hvar intresserad person känt sätt och i ständigt tilltagande skala utvecklat sin verksamhet.

God utsigt förefinnes äfven, att så fortfarande skall ske, enär föreningsens uppgift är att i sina förehafvanden bannlysa all politik, utgående från den synpunkten, att hvarje till föreningen hörande individ skall vara hänvisad till sin egen hjälp och blifva oberoende af andras inblandning samt sålunda vara sjelfständig, något, som för ett fosterländskt sinnadt folk är ett angeläget lifsvilkor. Med tanke härpå borde en hvar känna sig manad att understödja denna arbetarerörelse.

Säkert är, att om ett sådant kraftigt stöd, ju förr dess hellre, gäfves denna aktningvärda arbetarerörelse, skulle den med största intresse omfattas och medföra för vårt land och folk verkligt betydelsefulla fördelar.

Rörande sättet, på hvilket mindre bemedlade, som vilja förskaffa sig

egna hem, eller till äfventyrs förut ega och inneha sådana, borde af staten understödjas, anser jag lämpligast böra ske i form af lån, mot ungefär samma räntefot som pengarna kosta staten eller högst $3\frac{1}{2}$ %, att amorteras på 25 à 30 år, med rättighet för låntagare att, om han så önskar, få amortera på kortare tid.

Som säkerhet för sålunda af staten utlemnade lån prestera låntagare första inteckning i sin egande lägenhet, och synes mig ingen risk förefinnas att mot sådan säkerhet utlemma lån intill $\frac{3}{4}$ af lägenhetens värde, beräknad efter taxeringsvärdet, eller, derest öfver nyinköpt och nybyggd lägenhet särskild taxering ej medhunnits, intill $\frac{3}{4}$ af köpeskillingen.

Kontrollen rörande säkerheten för de till dylika låntagare utlemnade lån utöfvas lämpligast af vederbörande Kongl. Maj:ts befallningshafvande eller dess respektive underordnade landsstatstjenstemän.

Då, som jag tagit mig friheten påpeka, denna »Föreningen egna hem» just anvisat hvilken väg arbetarne sjelfva anse lämpligast böra beträdas för ernäendet af det önskade målet, »ett eget hem», finner jag frågan från statsmagternas sida sedt vara en sådan ren penningangelägenhet, att det endast gäller att tillse, att lånen utlemnas mot fullgod säkerhet.

Jag djerfves derfor påstå, att ingen närmare utredning befines nödig, än det att Riksdagen anslår medel till ändamålet i fråga; ty skall man, vare sig för »Föreningen egna hem» eller annan enskild lägenhetsinnehafvare, såsom varande i egenskap allenast låntagare, föreskrifva mer eller mindre hårda villkor, såsom fallet hittills varit vis à vis en del andra utlemnade statslån, såsom bland annat ur odlingslånefonden, då gör man frågan omöjlig, och ingen enskild, än mindre »Föreningen egna hem», kan då vidare af dessa allmänna lån något påräkna, hvilket vore att beklaga.

Vilja statsmagterna verkligen göra något för att förbättra den svenske arbetarens ekonomiska ställning, så är tiden inne att taga tillfället i akt, och då frågan tränger sig fram från alla landsändar och verkligen utgör ett stort spörsmål, så bör heller ingen mångårig utredning företagas för att till en oviss framtid framskjuta densamma. Mig synes, att redan nu Riksdagen bör anslå medel härtill, exempelvis en million kronor, och till Kongl. Maj:t öfverlemna utredningen och utanordningen af de anslagna medlen.

På dessa af mig anförda grunder får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte besluta att för nästa år anslå en milion kronor i och för utlåning till mindre bemedlade arbetare inom vårt land, som vilja förskaffa sig mindre jordbruk eller s. k. egna hem, samt öfverlemna

till Kongl. Maj:t bemyndigandet att närmare utreda
och utanordna de af Riksdagen anslagna medlen.

Stockholm den 28 januari 1899.

C. J. Jakobson.

I denna motion instämma:

L. P. Mallmin.

C. E. Johansson
i Berga.

Carl Rydberg.

A. G. Olsson
i Frösvi.

P. G. Petersson.

Pehr Andreasson.

A. Emil Baaz.

Adolf Johansson.

B. Dahlgren.

J. E. Olsson
i Skiftinge.

Nils Jönsson.

Hans Holmlin.

E. Åkerlund.

C. F. Petersson.

Johan Petersson
i Boestad.

Magnus Andersson.

Rob. Petersson.

I motionens syfte instämma:

A. Göransson.

And. Olsson
i Märdäng.

Oskar Erickson.

Georg Kronlund.

C. I. Carlsson.